

СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
від 29.08.2025 р.
протокол № 1

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЗЗСО
Сокальський ліцей №1
імені Олега Романіва

_____ Надія ГЕНТАШ

30. 08. 2025р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЄКТУ «ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ»
закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів
Сокальський ліцей №1 імені Олега Романіва
Адаптаційний цикл (5–6 класи)

Вступ

Освітня програма базової школи (далі – Програма) науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (далі – Проєкт) адаптаційного циклу (5-6 класи) з українською мовою навчання та вивченням другої іноземної мови (французька/німецька у 5 класі; французька/польська у 6-А).

Програма впроваджується поетапно, починаючи з 2022/2023 навчального року.

Програма розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти (далі – Державний стандарт), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 згідно з вимогами, передбаченими статтею 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Програма **визначає**:

перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність, що презентовано в органічній єдності та взаємозв'язку концептуальних засад, цілей, змісту, методів, форм і засобів освітнього процесу в базовій школі Проєкту;

вимоги до дітей, які можуть розпочати навчання за цією Програмою;

загальний обсяг навчального навантаження учнів 5-6-х проєктних класів;

очікувані результати навчання здобувачів освіти 5-х і 6-х проєктних класів.

Програма **включає**:

Варіанти навчальних планів з розподілом годин між освітніми галузями / предметами / інтегрованими курсами за роками навчання;

перелік навчальних програм, які мають/можуть використовуватися в освітньому процесі;

опис форм організації освітнього процесу та педагогічних технологій;

види / форми оцінювання та його інструментарій.

На основі Програми заклад загальної середньої освіти, який працює за Проєктом, розробляє та використовує в освітній діяльності власну освітню програму. Освітня програма закладу загальної середньої освіти, складена на основі цієї Освітня програма базової школи (далі – Програма) науково-педагогічного проєкту «Інтелект України».

Перелік освітніх компонентів системи базової середньої освіти в Проєкті

Відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» базова середня освіта в Проєкті як другий рівень повної загальної середньої освіти, забезпечує наступність із початковою освітою і передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом базової середньої освіти, а також готовність дитини до навчання на наступному рівні (Закони України «Про освіту», стаття 10, «Про повну загальну середню освіту», стаття 4).

Відповідно до дидактичних засад визначення компонентів освітнього процесу до їх переліку віднесено цілі, концептуальні засади їх досягнення, зміст, методи, форми і засоби освітнього процесу в базовій школі Проєкту.

Цілями базової середньої освіти в Проєкті визнано всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей і наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості й допитливості. Зазначені цілі досягаються через модернізацію базової середньої освіти в Проєкті на засадах компетентнісного підходу, концептуальною метою якого є становлення учня як суб'єкта життєдіяльності завдяки сформованості системи взаємопов'язаних ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей. Компетентність трактуємо відповідно до Закону України «Про освіту» (стаття 1) як інтегровану якість особистості, що є динамічною комбінацією знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей і визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та / або подальшу навчальну діяльність.

Концептуальними засадами досягнення цілей базової середньої освіти в Проєкті основні положення компетентнісного, особистісно-діяльнісного, системного та синергетичного підходів, зокрема, низка таких взаємопов'язаних положень:

Компетентнісна базова середня освіта в Проєкті:

втілює в життя основні положення компетентнісного підходу та продовжує процес формування в учнів середнього шкільного віку ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей. Під ключовими розуміємо компетентності, що виявляються в здатності людини до ефективної життєдіяльності в усіх сферах людського буття; під загальнопредметними — компетентності, що допомагають особистості успішно опановувати предмети певної освітньої галузі; під предметними — компетентності, що забезпечують повноцінне засвоєння учнями змісту конкретних навчальних предметів. Як органічно взаємопов'язані складові будь-якої компетентності розглядаємо ставлення та цінності, знання; інтелектуальні та практичні вміння й навички (зокрема, такі наскрізні вміння, як читання з розумінням, висловлення власної думки усно й письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, конструктивне керування емоціями, оцінювання ризиків, прийняття рішень, розв'язування проблем, здатність співпрацювати з іншими людьми). До ключових відносимо такі компетентності: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математичну компетентність; компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічну компетентність; інформаційно-комунікаційну компетентність; навчання протягом життя; громадянські та соціальні компетентності; культурну компетентність; підприємливість і фінансову грамотність (Закон України «Про освіту», статті 1, 12);

проєктується й реалізується на засадах особистісно-діяльнісного підходу як система, що функціонує та розвивається відповідно до основних положень парадигми особистісно зорієнтованої освіти й діяльнісного підходу, зокрема принципів гуманістичної, особистісної та діяльнісної спрямованості освіти;

розглядається як феномен, що функціонує та розвивається відповідно до принципів системного підходу, зокрема принципів органічної єдності педагогічної системи й середовища, цілеспрямованості, рівноважної відповідності, оптимальності, зворотного зв'язку, єдності програмованого, рефлексивного та адаптивного видів управління тощо. Так, у Проєкті реалізується *системна модель формування в учнів ключових компетентностей*, що дозволяє повною мірою задіяти потенціал закладів загальної середньої освіти завдяки поєднанню предметно-тематичної, міжпредметної та виховної моделей. Зокрема, формування соціальної та громадянської компетентностей учнів 5–6-х проєктних класів відбувається на годинах спілкування, на заходах і заняттях у дитячих організаціях та клубах тощо (виховна модель), на уроках інтегрованих курсів «Навчаємося разом» та «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти» (предметно-тематична модель, оскільки набуття учнями означених компетентностей належить до провідних цілей цих навчальних предметів) та під час вивчення всіх інших дисциплін Типового навчального плану (міжпредметна модель, що реалізується через технологію ціннісного насичення кожного уроку);

моделюється й упроваджується в освітній процес на засадах синергетичного підходу як нелінійна система відкритого типу, здатна до самоорганізації. Відкритість освіти виявляється в доцільності її розбудови на основі поєднання різних методологій і підходів, освітніх технологій і методик, а також їх компонентів; нелінійність — у необхідності конструювання освітньої системи як гнучкого багатоваріантного системного утворення з правом вибору суб'єктами освітнього процесу одного / декількох варіантів його організації, зокрема й за індивідуальною освітньою траєкторією; здатність до самоорганізації — у переважанні технологій інтерактивного навчання, підвищенні ролі самоосвіти.

Зміст базової середньої освіти в Проєкті визначено відповідно до дидактичних основ конструювання змісту освіти. Згідно з *принципом відповідності змісту освіти формаційним і цивілізаційним тенденціям розвитку людства взагалі українського суспільства зокрема* як вихідні розглядаємо положення постнекласичної парадигми освіти, у якій концептуальною освітньою метою визнано створення умов для самоактуалізації та творчої самореалізації особистості в складному нестабільному світі. Аксіологічними імперативами державної освітньої політики в постнекласичній парадигмі є поєднання технократизму з гуманістичними пріоритетами та культуроцентричністю, яка репрезентує типові риси культурної особистості: духовність, національну свідомість, культурну толерантність, позитивне мислення, емоційний інтелект тощо.

У зв'язку з вищезазначеним реалізація компетентнісної моделі освіти в Проєкті передбачає, з одного боку, упровадження STEM-освіти як провідного тренду модернізації національних освітніх систем, метою якої є підготовка фахівців у галузі converging NBIC-технологій — ядра 6-го технологічного укладу, а з іншого — формування в учнів соціальної, громадянської, державницької та культурної компетентностей, позитивного мислення й емоційного інтелекту.

Як концептуальні засади STEM-освіти, що реалізуються в Проєкті, визначаємо низку взаємопов'язаних положень.

1. STEM-освіта має бути неперервною: розпочинатися в дошкільному віці й тривати впродовж усього життя. Раннє залучення дитини до STEM-освіти не лише сприяє розвитку креативного мислення та формуванню дослідницької компетентності, а й поліпшує соціалізацію особистості, оскільки розвиває комунікативні компетентності під час роботи в команді.

2. STEM-освіта є «містком» між навчанням учнів / студентів та їхньою кар'єрою. За оцінками науковців, у майбутньому 9 із 10 найбільш затребуваних високооплачуваних спеціальностей належатимуть до NBIC-сектора та вимагатимуть від претендентів високого рівня сформованості міждисциплінарних компетентностей у галузі STEM-дисциплін.

3. Мета STEM-освіти в системі повної загальної середньої освіти — розвивати в учнів інтерес до навчальних предметів природничо-математичного циклу, а також формувати в них систему взаємопов'язаних компетентностей, зокрема концептуальної (розуміння природничо-наукових і математичних концепцій, операцій та відношень), стратегічної (здатність формулювати й розв'язувати наукові, технічні та технологічні проблеми), когнітивної (здатність логічно мислити, пояснювати, аргументувати, а також здатність до рефлексії), операційної (здатність охайно та точно виконувати операції), аксіологічної (здатність розглядати об'єкт як корисний одночасно зі здатністю вірити у власну ефективність).

4. Характерними для STEM-освіти в системі повної загальної середньої освіти є:

- фундаменталізація освіти, що виявляється в поглибленому вивченні предметів природничо-математичного циклу;
- інтегроване навчання за темами, а не за предметами, що здійснюється на засадах міждисциплінарного та проєктного підходів;
- навчання на основі власних відкриттів, спрямоване на формування в учнів дослідницької компетентності, опанування ними алгоритму розв'язання винахідницьких задач, інноваційної стратегії розробки проєктів;
- практична спрямованість навчання (на основі здобутих знань учні на уроках створюють прототипи / моделі реальних об'єктів, процесів або продукти сучасної індустрії);
- посилена увага до вивчення англійської мови, оскільки найбільш значущі наукові друковані та інтернет-ресурси публікуються саме цією мовою.

5. STEM-освіта може реалізовуватися як в урочний, так і в позаурочний час.

Найоптимальнішим є органічне поєднання обох підходів.

Згідно з принципом єдності **змістового та процесуально-діяльнісного (методи, форми, засоби освітнього процесу) компонентів освіти** й відповідно доосновних положень Концепції «Нова українська школа», Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти в освітньому процесі 5–6-х проєктних класів реалізуються:

інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення, зокрема кооперативне навчання, робота в парах або групах, авторські технології («Робота з множинним текстом», «Складання і розігрування діалогів», «Синтез думок», «Тонкі та товсті запитання», «Учитель», «Шість капелюхів» тощо); технологія навчання в грі; дискусія («Я – висловлювання», «Обери позицію», «Парламентські слухання», «Ток-шоу» тощо); метод проєктів; тренінги (соціально-психологічні тренінги, тренінги особистісного зростання тощо), афірмації, що спрямовані на становлення учнів як суб'єктів життєдіяльності, патріотів України, активних членів громадянського суспільства, які сповідують традиційні й новітні демократичні цінності, ідеї позитивного мислення, а також здатні самостійно та критично мислити, працювати в команді, ефективно взаємодіяти з іншими людьми;

технологія STEM-освіти (навчання на основі власних відкриттів; проблемне навчання; запитальне навчання, розв'язання винахідницьких задач на основі теорії розв'язання винахідницьких задач Г. Альтшулера тощо);

технологія раціонального читання, метою якої є формування в учнів таких наскрізних умінь, означених у Законі України «Про освіту» (стаття 12), як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, а також спроможність опрацьовувати значний обсяг наукової та навчальної інформації за обмежений час. Сутність цієї технології полягає в системній роботі над формуванням в учнів: 1) технічної складової читання за допомогою комплексуспеціальних вправ, що спрямовані на підвищення темпу читання вголос і про себе, розширення обсягу симультанного сприйняття одиниць тексту й удосконалення процесів запам'ятовування; 2) здатності розуміти прочитане, критично осмислювати й оцінювати інформацію завдяки вправам «Техніка аргументації»; 3) спроможності переказувати текст, виділяючи інформацію, яку необхідно запам'ятати, та раціонально запам'ятовувати її, висловлювати усно та письмово власну думку щодо прочитаного, обґрунтовуючи її, завдяки комплексу вправ, зокрема «Учитель» тощо; 4) уміння створювати на основі прочитаного власні есе, тексти-розповіді, тексти-описи, тексти-міркування;

технологія повного засвоєння навчальних одиниць, що ґрунтується на таксономії Б. Блума, теорії поетапного формування розумових дій П. Гальперіна, методиці інтервальних повторень Г. Еббінгауза (застосування та створення інтелект-карт та карт знань, візуалізація інформації, «Фотоапарат», «Найрозумніший», «Великі перегони», «Коло словникових слів», «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Актор», «Активне слухання»);

технологія збагачення освітнього процесу, що ґрунтується на тріадній моделі збагачення Дж. Рензуллі. Відповідно до цієї моделі в Проєкті передбачено систему заходів, спрямованих на створення умов для розвитку в учнів мотивації, креативності та інтелекту.

Відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти формування в учнів проєктних класів ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей здійснюється за такими **освітніми галузями**:

1. Мовно-літературна освітня галузь.
2. Математична освітня галузь.
3. Природнича освітня галузь.
4. Технологічна освітня галузь.
5. Інформатична освітня галузь.
6. Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь.

7. Громадянська та історична освітня галузь.
8. Мистецька освітня галузь.
9. Фізкультурна освітня галузь.

Вимоги до осіб, які можуть навчатися за Програмою

Зарахування (переведення) учнів до проєктного класу відбувається відповідно до чинного законодавства.

Навчання за Програмою можуть розпочати (продовжити) учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття другого рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (із змінами), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

До здобуття другого рівня повної загальної середньої освіти адаптаційного циклу (5-6 класи) в Проєкті допускаються переважно учні, які здобували початкову освіту в Проєкті.

Загальний обсяг навчального навантаження другого рівня повної загальної середньої освіти адаптаційного циклу для 5-6-х класів, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6-х проєктних класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) закладів загальної середньої освіти сформовано для:

- закладів освіти з навчанням українською мовою, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (додаток 1);
- закладів освіти з навчанням українською мовою, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» та вивчають другу іноземну мову (додаток 2);

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання.

Кількість навчальних годин за освітніми галузями та роками навчання визначено відповідно до базових навчальних планів (додаток 23 Державного стандарту).

Навчальний план для 5-6-х класів, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»

Навчальний план до Програми (додатки 3,4) розроблено на основі Базового навчального плану для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання Державного стандарту та містить:

- перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також перелік міжгалузевих інтегрованих курсів;
- рекомендований розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення;

- додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

Мета і завдання *мовно-літературної освітньої галузі* (українська мова, українська література, зарубіжна література (у перекладі українською мовою) реалізуються через навчальні предмети «Українська мова» (5–6 класи — 4 год/тижд.), «Українська література» (5–6 класи — 2 год/тижд.), «Зарубіжна література» (5–6 класи — 1 год/тижд.).

Іншомовна освіта як органічна складова мовно-літературної освітньої галузі представлена навчальним предметом «Іноземна мова» (5–6 класи — 4,5 год/тижд.) та друга іноземна мова (5–6 класи — 2 год/тижд.).

Мета і завдання *математичної освітньої галузі* реалізуються через навчальний предмет «Математика» (5–6 класи — 6 год/тижд.).

Мета і завдання *природничої освітньої галузі* реалізуються через інтегровані курси «Пізнаємо природу. Моя планета Земля» (5–6 класи — 2 год/тижд.), який є пропедевтичним для вивчення системних курсів біології і географії у 6–9 класах, та «Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття» (5–6 класи — 1 год/тижд.), який є пропедевтичним для курсів фізики та хімії у 7–9-х класах та навчальний предмет «Географія» (6 клас — 2 год/тижд.).

Мета і завдання *соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі* реалізуються через інтегрований курс «Навчаємося разом» (5–6 класи — 1 год/тижд.). У межах курсу «Навчаємося разом» інтегрується матеріал навчальних предметів «Етика» (5–6 класи), «Основи здоров'я» (5–9 класи). Навчальна програма зазначеного курсу містить змістові модулі, які реалізують окремі завдання названих курсів, що надало можливість оптимізувати навчальне навантаження учнів і разом з тим виконати вимоги обов'язкових результатів навчання учнів із соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного стандарту.

Мета і завдання *мистецької освітньої галузі* реалізуються через навчальний предмет інтегрованого курсу «Мистецтво» (5–6 класи — 1 год/тижд.); *фізкультурної освітньої галузі* — через навчальний предмет «Фізична культура» (5–6 класи — 3 год/тижд.). Уроки з фізичної культури, згідно із частиною четвертою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається у навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

Мета і завдання *громадянської та історичної освітньої галузі* реалізуються через інтегрований курс «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти» (5 клас — 1 год/тижд., 6 клас — 2 год/тижд.). Відповідно до призначення адаптаційного циклу базової освіти (5–6 класи), курс забезпечує наступність між початковою і базовою середньою освітою й готує учнів до продуктивного засвоєння змісту громадянської та історичної галузі в процесі предметного навчання в 7–9 класах. Ураховано, що в початковій школі серед соціально значущих надпредметних тем, які сприяли формуванню в учнів уявлень про людину в суспільстві, була «громадянська відповідальність». Забезпечено зв'язок зі змістовим наповненням курсів «Я досліджую світ» і подібних за змістом, що вивчалися у 1–4 класах, зокрема, через актуалізацію знайомих понять і пригадування історичних фактів.

Мета й завдання *інформатичної освітньої галузі* реалізуються через навчальний предмет «Інформатика» (5–6 класи — 1 год/тижд.); *технологічної освітньої галузі* — через навчальний предмет «Технології» (5–6 класи — 1 год/тижд.).

Навчальний план містить *інваріантну* складову, обов'язкову для виконання всіма закладами загальної середньої освіти, що працюють за Проєктом, незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та *варіативну* складову.

Варіативна складова Навчального плану (5–6 класи — 1 год/тижд.) використовується на підсилення предметів інваріантної складової, інтеграцію української освіти в європейський і світовий освітній простір виділено по 0,5 годин варіативної

складової на підсилення предмету інваріантної складової *іноземна мова у 5-6 класі та 0,5 год «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти» у 5 класі.*

З метою посилення індивідуальної роботи з учнями відповідно до чинного законодавства, здійснюється поділ класів на групи під час вивчення окремих предметів.

Перелік навчальних програм, які можуть використовуватися для реалізації освітньої програми

Для реалізації освітньої програми можуть використовуватися як модельні навчальні програми, так і навчальні програми, розроблені не на основі модельних.

Авторські навчальні програми:

українська мова;
українська література;
зарубіжна література;
математика;
Пізнаємо природу. Моя планета Земля;
Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття;
географія;
Навчаємося разом;
Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти;
Еврика.

Модельні навчальні програми:

іноземна мова;
технології;
інформатика;
мистецтво;
фізична культура.

Модельна навчальна програма - документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета (інтегрованого курсу) та види навчальної діяльності учнів, рекомендований для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством (Закон України «Про повну загальну середню освіту», стаття 1).

Спираючись на модельні навчальні програми, заклад освіти може розробляти навчальні програми предметів, інтегрованих курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами. Формування змісту навчальних предметів, інтегрованих курсів може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей, однієї освітньої галузі або її окремих складників.

Навчальні програми, що розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою закладу освіти.

Навчальні програми у сфері повної загальної середньої освіти розроблені не на основі модельних навчальних програм, що визначають послідовність досягнення результатів навчання учнів з навчального предмета (курсу за вибором), опис його змісту та видів навчальної діяльності учнів із зазначенням орієнтовної кількості годин, необхідних на їх провадження для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством повинні мати гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі».

Поданий у додатку 5 перелік модельних та навчальних програм є базовим і може бути доповнений іншими модельними та навчальними програмами розробленими не на основі модельних, які отримують грифи «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» або «Схвалено для використання в освітньому процесі», шляхом внесення змін до цієї Програми в

установленому порядку.

Форми організації освітнього процесу та педагогічні технології

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладу (закладів) освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

До навчальних досягнень належать такі результати освітнього процесу:

- ✓ знання — інформація, яку учень / учениця застосовує;
- ✓ уміння — здатність застосувати алгоритм дій для реалізації засвоєних та вироблених суб'єктивно нових знань;
- ✓ ставлення — суб'єктивна цінність інформації або діяльності, відображена у висловлених учнем / ученицею судженнях.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне).

Під формувальним розуміють інтерактивне оцінювання учнівського прогресу. Формувальне оцінювання допоможе кожному учневі / учениці бачити власний освітній поступ, рівень сформованості загальних та предметних компетентностей, а вчителів / учительці — аналізувати, корегувати навчально-пізнавальну діяльність учнів, визначати мету та шляхи реалізації освітніх завдань.

Поточне оцінювання — оцінювання результатів виконання учнями конкретних завдань: відповідей на запитання під час індивідуального, групового та фронтального опитування, письмових завдань (зокрема через виконання самостійних робіт, тестування, організацію роботи з текстами тощо). Ідеться про результати опрацювання джерел (текстових, візуальних, діаграм, графіків, схем) та результати взаємоконтролю учнів у парах і групах у цифровій (тестування в електронному форматі) і практичній (організація виконання різних видів досліджень, навчальних проєктів тощо) формі.

Підсумкове оцінювання — оцінювання результатів навчання за певний період: за час вивчення розділу програми (тематичне), семестр (семестрове) та навчальний рік (річне).

Мета підсумкового оцінювання — встановити відповідність / невідповідність реальних результатів навчально-пізнавальної діяльності запланованим (очікуваним). Підсумкове оцінювання спрямоване на результат й оцінюється за 12-бальною шкалою.

Оцінюючи навчальні досягнення учнів / учениць за 12-бальною шкалою в умовах компетентнісного навчання, учитель / учителька має врахувати, що диференціації (віднесенню до першого-четвертого рівня) підлягають насамперед розумові та практичні вміння учнів / учениць, що виявляються в різних видах діяльності. Знання доцільно розглядати як змістову складову цієї діяльності.

Бали в межах рівня допомагають диференціювати досягнення учнів / учениць з урахуванням того, чи мають вони базові знання, чи вміння переросли в навички та наскільки сформована воля

дотримуватись вимог до оформлення і представлення результатів навчання. За наявності базових знань учень / учениця виконає отримане завдання достатньо повно, оволодіння відповідними навичками дозволить йому / їй виконати це завдання швидко, а відповідальне ставлення до навчання допоможе оформити й представити результати роботи відповідно до визначених вимог.

Для забезпечення об'єктивності тематичного оцінювання доцільно разом із поточними оцінками використовувати результати моніторингу знань з метою оцінити досягнення учнем / ученицею комплексу передбачених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності. Для цього варто застосувати підсумкову діагностичну роботу (контрольну роботу, тест, диктант, переказ, твір, есе, завдання проєктів тощо). Проведення такого моніторингу сприяє індивідуальному та диференційованому підходу до організації навчання, дає змогу врахувати різний темп засвоєння програмового матеріалу, уміння виділяти основне.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у документі визначеним законодавством (свідоцтві досягнень тощо), що видається учневі щороку.

Заклад загальної середньої освіти може розробити власну систему оцінювання, яку затверджують і використовують у встановленому законодавством порядку. Варто пам'ятати, що відповідно до статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» учні мають право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та доброчесне оцінювання результатів навчання.

У межах академічної свободи педагогічні працівники здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

Організаційні питання реалізації Програми.

Проектні класи можуть створюватися в будь-якому закладі загальної середньої освіти незалежно від його статусу, організаційно-правової форми та типу з метою неперервного навчання, виховання й розвитку учнів 1–12-х класів і працювати за освітніми програмами Проєкту.

Проектний клас працює за державними підручниками. З метою реалізації завдань Проєкту додатково використовуються авторські навчальні комплекти (навчальні посібники, навчально-методичні посібники, зошити з друкованою основою, атласи та інтелект-карти, мультимедійні засоби навчання тощо), що мають відповідний гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» та видаються за рахунок коштів, не заборонених законодавством.

Права й обов'язки учасників освітнього процесу в проєктних класах визначаються Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», статутом закладу загальної середньої освіти та правилами внутрішнього розпорядку.

Учням проєктних класів за успіхи в навчанні рішенням педагогічної ради закладу загальної середньої освіти може бути призначена стипендія з власних коштів або цільових надходжень від різних установ, добродійних фондів, товариств, асоціацій тощо.

За учнями, які навчаються в проєктному класі, зберігається право вільного переходу до класу, що працює за іншими освітніми програмами Нової української школи.

За умови ліквідації проєктного класу учням гарантується дотримання їхніх прав та інтересів відповідно до чинного законодавства з питань освіти.

Підготовка вчителів проєктних класів регламентується Законами України «Про освіту» (стаття 54, частина 2), «Про повну загальну середню освіту» (стаття 51), постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами).

Відповідно до цих нормативно-правових актів кожний учитель несе персональну відповідальність щодо щорічного підвищення своєї кваліфікації. Останнє є однією з необхідних

умов для проходження ним атестації в порядку, визначеному законодавством.

Загальний обсяг підвищення кваліфікації вчителів не може бути меншим, ніж 150 годин на п'ять років, з яких не менше 10% загальної кількості годин мають бути спрямовані на вдосконалення знань, умінь і практичних навичок у частині роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Він оплачується за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів. Учителям відшкодовуються відповідно до законодавства витрати, пов'язані з відрядженням на підвищення кваліфікації.

Учителі самостійно визначають **конкретну форму (або поєднують декілька форм)** підвищення кваліфікації (інституційну — очну, заочну, дистанційну, мережеву; дуальну; на робочому місці тощо), її види (навчання за програмою підвищення кваліфікації; стажування; участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо) та суб'єктів надання освітніх послуг із підвищення кваліфікації (далі — суб'єкти підвищення кваліфікації).

Суб'єктом підвищення кваліфікації вчителів може бути комунальний заклад післядипломної педагогічної освіти, заклад вищої освіти, громадська організація, інша юридична чи фізична особа, що здійснює освітню діяльність у сфері підвищення кваліфікації педагогічних працівників за умов, якщо розроблена й затверджена ним відповідна програма відповідає пунктам 10–11 постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами) та оприлюднена на вебсайті суб'єкта.

Суб'єкт підвищення кваліфікації організовує освітню діяльність у сфері підвищення кваліфікації за місцем провадження власної освітньої діяльності та/або за місцем роботи вчителів, за іншим місцем (місцями) та/або дистанційно, якщо це передбачено договором та/або відповідною програмою.

Суб'єкт підвищення кваліфікації вчителів з метою забезпечення її якості організує підготовку тренерів, що повністю відповідає положенням постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами), та здійснюється на кошти, не заборонені чинним законодавством України.

Підвищення кваліфікації вчителів здійснюється згідно з планом підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладу загальної середньої освіти (ЗЗСО) на певний рік, що формується, затверджується і виконується відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами). На підставі плану підвищення кваліфікації засновник ЗЗСО (уповноважена ним особа) забезпечує укладення між ЗЗСО та суб'єктом (суб'єктами) підвищення кваліфікації договору про надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації на відповідний рік.

За погодженням учителя, керівника відповідного ЗЗСО (уповноваженої ним особи) і суб'єкта підвищення кваліфікації терміни підвищення кваліфікації вчителя впродовж відповідного року можуть бути уточнені без внесення змін до плану підвищення кваліфікації.

За результатами успішного підвищення кваліфікації суб'єкт підвищення кваліфікації зобов'язаний видати вчителю документ про підвищення кваліфікації, який відповідає пункту 13 постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами) та оприлюднити відомості про його видачу впродовж 15 календарних днів на своєму вебсайті.

Результати підвищення кваліфікації вчителів у суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, не потребують окремого визнання чи підтвердження педагогічною радою ЗЗСО.

Результати підвищення кваліфікації в інших суб'єктів підвищення кваліфікації визнаються рішенням педагогічної ради відповідного ЗЗСО.

**Загальний обсяг навчального навантаження для класів, які
працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»
та вивчають другу іноземну мову**

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень та рік		
		5 клас	6 клас
Мовно-літературна	на тиждень	13	13
	на рік	455	455
Математична	на тиждень	6	6
	на рік	210	210
Природнича	на тиждень	3	5
	на рік	105	175
Соціальна і здоров'язбережувальна	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Громадянська та історична	на тиждень	1	2
	на рік	35	70
Технологічна	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Інформатична	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Мистецька	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Фізична культура*	на тиждень	3	3
	на рік	105	105
Усього	на тиждень	30	33
	на рік	1050	1155
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	31	34
	на рік	1085	1190
Гранично допустиме річне навчальне навантаження учнів**	на тиждень	28	31
	на рік	980	1085

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

** Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальної кількості годин, визначеної цим навчальним планом.

Навчальний план
ЗЗСО Сокальського ліцею №1 імені Олега Романіва
на 2024/25 н.р. для 5-А та 6-А класу

складений на основі Типового навчального плану з українською мовою навчання для закладів загальної середньої освіти (адаптаційний період), що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України», затвердженими наказом МОН України № 235 від 19.02.2021 року (додаток 3)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин	
		5	6
Мовно-література	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Іноземна мова (англійська)	4,5	4,5
	Іноземна мова (французька/німецька)	2	
	Іноземна мова (французька/польська)		2
	Зарубіжна література	1	1
Математична	Математика	6	6
Природнича	Пізнаєм природу. Моя планета Земля	2	2
	Пізнаєм природу. Твої фізичні відкриття	1	1
	Географія		2
Соціальна і здоров'я-збережувальна	Навчаємося разом	1	1
Громадянська та історична	Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти	1,5	2
Технологічна	Технології	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1
Мистецька	Мистецтво	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей	Англійська мова (група А)		0,5
	Англійська мова (група Б)		0,5
Разом:		28+3	31+3
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		28	31
Всього (без урахування поділу класів на групи)		31	34
Фінансується по школі (без урахування поділу класів на групи)		31	34

Директор

Надія ГЕНТАШ

Перелік навчальних програм, які мають/можуть використовуватися в освітньому процесі для реалізації Програми

Для реалізації освітньої програми використовуються навчальні програми, розроблені на основі таких авторських та модельних програм:

Авторські навчальні програми

Навчальна програма «Українська мова. 5–9-ті класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Семихат Н. В., Дроф'як С. М., Новожилова Н. М.)	5–9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з української мови від 13.06. 2022 (протокол № 2); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0251-2022
Навчальна програма «Українська література. 5–6-ті класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт. Гавриш І. В., Гученко О. В., Мартиновець С. В.)	5–6	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 24.06.2022 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0271-2022
Навчальна програма «Зарубіжна література. 5–6-ті класи» (1 година на тиждень) для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гученко О. В., Мартиновець С. В.)	5–6	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 13.06.2022 року (протокол № 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0256-2022)
Навчальна програма «Математика. 5–6-ті класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Доценко С. О., Горьков О. А., Скиба С. Б.)	5–6	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з математики від 30.05.2022 року (протокол №7); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0189-2022
Навчальна програма «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти (інтегрований курс)» для 5–6-х класів закладів загальної середньої освіти, які працюють за науково- педагогічним	5–6	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з громадянської освіти, правознавства, етики та предметів морального

проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Аркуша О. Г., Боарь М. С., Дяків В. Г., Мудрий М. М., Пастушенко Р. Я., Хлипавка Л. М.)			спрямування від 30.05.2022 року (протокол No 4); zareestrovano y Katalozі nadannia gryfiv navchальnїй lїteraturї ta navchальnim programam za No 3.0197-2022
Навчальна програма «Пізнаємо природу. Моя планета Земля» для 5–6-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гога С. С., Задорожний К. М., Калиновська Г. О.)	5–6	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з біології та екології від 31 травня 2022 року (протокол No 4), з географії від 25.05.2022 року (протокол No 4); zareestrovano y Katalozі nadannia gryfiv navchальnїй lїteraturї ta navchальnim programam za No 3.0199-2022
Навчальна програма «Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття» для 5–6-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Сухов Р. В.)	5–6	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з фізики від 06 червня 2022 року (протокол No 3), з хімії від 25.05.2022 року (протокол No 4); zareestrovano y Katalozі nadannia gryfiv navchальnїй lїteraturї ta navchальnim programam za No 3.0201-2022
Навчальна програма «Географія» для 6–9-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гога С. С., Свір Н. В.)	6–9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з географії від 25.05.2022 року (протокол No 4); zareestrovano y Katalozі nadannia gryfiv navchальnїй lїteraturї ta navchальnim programam za No 3.0196-2022
Навчальна програма «Навчаємося разом (інтегрований курс)» для 5–9-х класів для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Щербакова О. О., Холтобіна О. У., Щербаков О. Ф., Луценко Є. В.)	5–9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 13 червня 2022 року (протокол No 3); zareestrovano y Katalozі nadannia gryfiv navchальnїй lїteraturї ta navchальnim programam za No 3.0257-2022)

Модельні навчальні програми

	Освітня галузь	Предмет	Програма
1.	Мовно-літературна	Англійська мова	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Зимомря І. М., Мойсюк В. А, Тріфан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.).
		Французька мова (друга іноземна)	Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.).
		Німецька мова (друга іноземна)	Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.).
		Польська мова (друга іноземна)	Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.).
2.	Інформатична	Інформатика	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.)
3.	Мистецька	Мистецтво. 5-6 класи (інтегрований курс)	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л. М., Просіна О. В.).
4.	Фізична культура	Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)
5.	Технологічна галузь	Технології	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ходзицька І. Ю, Горобець О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.).

Форми організації освітнього процесу та педагогічні технології

В освітньому процесі 7–9-х класів за Програмою реалізуються:

- ✓ *інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення,*
- ✓ зокрема кооперативне навчання, робота в парах або групах, авторські технології («Робота з множинним текстом», «Складання і розігрування діалогів», «Синтез думок», «Тонкі і товсті запитання», «Учитель», «Шість капелюхів» тощо); технологія навчання в грі; дискусія («Я — висловлювання», «Обери позицію», «Парламентські слухання», «Ток-шоу» тощо); метод проєктів; тренінги (соціально-психологічні тренінги, тренінги особистісного зростання тощо), афірмації, що спрямовані на становлення учнів як суб'єктів життєдіяльності, патріотів України, активних членів громадянського суспільства, які сповідують традиційні й новітні демократичні цінності, ідеї позитивного мислення, а також здатні самостійно та критично мислити, працювати в команді, ефективно взаємодіяти з іншими людьми;
- ✓ *навчання на основі власних відкриттів; проблемне навчання; запитальне навчання, розв'язання винахідницьких задач на основі теорії розв'язання винахідницьких задач тощо;*
- ✓ *технологія раціонального читання,* метою якої є формування в учнів наскрізних умінь, означених у Законі України «Про освіту» (стаття 12): читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, а також спроможність опрацьовувати значний обсяг наукової та навчальної інформації за обмежений час. Сутність цієї технології полягає в системній роботі над формуванням в учнів: 1) технічної складової читання за допомогою комплексу спеціальних вправ, що спрямовані на підвищення темпу читання вголос і подумки, розширення обсягу симультанного сприйняття одиниць тексту й удосконалення процесів запам'ятовування; 2) здатності розуміти прочитане, критично осмислювати й оцінювати інформацію завдяки вправам «Техніка аргументації»; 3) спроможності переказувати текст, виокремлюючи інформацію, яку необхідно запам'ятати, та раціонально запам'ятовувати її, висловлювати усно й письмово власну думку щодо прочитаного, обґрунтовуючи її, завдяки комплексу вправ, зокрема «Учитель» тощо; 4) уміння створювати на основі прочитаного власні есе, тексти-розповіді, тексти-описи, тексти-міркування;
- ✓ *технологія повного засвоєння навчальних одиниць,* що ґрунтується на таксономії Б. Блума, теорії поетапного формування розумових дій, методиці інтервальних повторень (застосування та створення інтелект-карт і карт знань, візуалізація інформації, «Фотоапарат», «Найрозумніший», «Великі перегони», «Коло словникових слів», «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Актор», «Активне слухання»);
- ✓ *технологія збагачення освітнього процесу,* що ґрунтується на тріадній моделі збагачення Дж. Рензулі. Відповідно до цієї моделі в Програмі передбачено систему заходів, спрямованих на створення умов для розвитку в учнів мотивації, креативності та інтелекту.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного й інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

У межах академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

Види / форми оцінювання та його інструментарій

Відповідно до статті 54 Закону України «Про освіту», до статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898, наказу Міністерства освіти і науки України від 2 серпня 2024 року № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання», наказів Державної служби якості освіти України від 21 червня 2024 року № 01-10/197 «Про затвердження освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» базової середньої освіти, адаптаційного циклу (5-6 класи)», від 28 червня 2024 року № 01-10/201 «Про проведення другого етапу експертизи освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (базова середня освіта, цикл базового предметного навчання, 7-9 класи)», з метою організації оцінювання результатів навчання учнів, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» та здобувають освіту відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, були розроблені для практичного використання вимоги щодо оцінювання результатів навчання здобувачів, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» та здобувають освіту у 2024/2025 навчальному році.

Кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та доброчесне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Система оцінювання ґрунтується на компетентнісному підході.

Оцінювання результатів навчання учнів орієнтується на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їхнього вимірювання здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 2 серпня 2024 року № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання» (додатки 1,2), освітніх програм науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» базової середньої освіти, адаптаційного циклу (5-6 класи) та циклу базового предметного навчання (7 клас).

Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий). Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові.

Критерії оцінювання дають змогу здійснювати оцінювання результатів навчання у 12-бальній шкалі оцінювання.

Опис кожного бала шкали оцінювання подано в додатках до наказу Міністерства освіти і науки України від 2 серпня 2024 року № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання» з урахуванням структури компетентності (знання, уміння, цінності, ставлення) і наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критично й системно мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми, творчість, ініціативність, здатність співпрацювати з іншими людьми).

Під час оцінювання в умовах компетентнісного навчання, учитель / учителька має врахувати, що диференціації (віднесенню до першого — четвертого рівня) підлягають насамперед розумові та практичні навички учнів, що виявляються в різних видах діяльності. Знання доцільно розглядати як змістову складову цієї діяльності.

Бали в межах рівня допомагають диференціювати досягнення учнів з урахуванням того, чи мають вони базові знання, чи вміння переросли в навички, чи можуть застосовувати набуті знання, вміння, навички в нових ситуаціях для розв'язання комплексних, складних завдань та наскільки сформована воля дотримуватися вимог до оформлення і представлення результатів

навчання. За наявності базових знань і умінь учень / учениця виконає отримане завдання достатньо повно, оволодіння відповідними навичками дасть змогу йому / їй виконати це завдання швидко, а відповідальне ставлення до навчання допоможе оформити й представити результати роботи згідно з визначеними вимогами.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне поточне та підсумкове (семестрове, річне). Під формувальним розуміють інтерактивне оцінювання прогресу учнів. Формувальне оцінювання допоможе кожному учневі / учениці бачити власний освітній поступ, рівень сформованості ключових компетентностей, а вчителю / учительці – аналізувати, корегувати навчально-пізнавальну діяльність учнів, визначати мету та шляхи реалізації освітніх завдань. Поточне оцінювання – оцінювання результатів виконання учнями конкретних завдань: відповідей на запитання під час індивідуального, групового та фронтального опитування, письмових завдань (зокрема, через виконання самостійних робіт, тестування, організацію роботи з текстами тощо). Ідеться про результати опрацювання джерел (текстових, візуальних, діаграм, графіків, схем) та результати взаємоконтролю учнів у парах і групах у цифровій (тестування в електронному форматі) і практичній (організація виконання різних видів досліджень, навчальних проєктів тощо) формі. Підсумкове оцінювання – оцінювання результатів навчання за певний період за групами результатів: за час вивчення розділу програми, семестр (семестрове) та навчальний рік (річне).

Для забезпечення об'єктивності тематичного оцінювання **доцільно** разом із поточними оцінками використовувати результати моніторингу знань з метою оцінити досягнення учнем / ученицею комплексу передбачених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності. Для цього варто застосувати підсумкову діагностувальну роботу (контрольну роботу, тест, диктант, переказ, твір, есе, завдання проєктів тощо). Проведення такого моніторингу сприяє індивідуальному та диференційованому підходу до організації навчання, дає змогу врахувати різний темп засвоєння програмового матеріалу, уміння виокремлювати основне.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями, з урахуванням різних форм, видів навчальної діяльності, тематичного оцінювання.

Відомості, отримані під час підсумкового семестрового оцінювання результатів навчання, застосовують для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед здобувачами освіти, та коригування освітнього процесу.

У Свідоцтві досягнень виставляють семестрові оцінки за групами результатів. На підставі оцінок за групами результатів виставляють загальну оцінку за семестр з кожного навчального предмета / інтегрованого курсу навчального плану освітньої програми закладу освіти.

Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Підсумкове оцінювання за рік. Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за рік учитель/учителька може запропонувати учнівству виконати комплексну підсумкову роботу, завдання якої дозволяють установити результати навчання за всіма групами результатів, визначеними в Критеріях оцінювання за освітніми галузями

Річну оцінку можна виставляти на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня / учениці протягом року.

Річне оцінювання також може бути скоригованим.

Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та Свідоцтві досягнень (далі - Свідоцтво).

Під час оцінювання результатів навчання важливо враховувати дотримання здобувачами освіти принципів академічної доброчесності (самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; покликання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей).

У разі порушення учнями принципів академічної доброчесності, зокрема, списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності), учитель / учителька може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню / учениці повторне проходження оцінювання.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учнівства та його батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватися під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових / електронних щоденників учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтві досягнень.

Свідоцтво досягнень складається з двох частин і передбачає характеристику навчальної діяльності учнів та фіксацію результатів навчання за групами результатів, визначеними Державним стандартом для певних освітніх галузей, з переліку навчальних предметів та інтегрованих курсів, визначених навчальним планом освітньої програми закладу освіти.

«Характеристика навчальної діяльності» сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом. Результатом спостереження за розвитком наскрізних умінь є виставлення відповідної позначки в стовпці «Має значні успіхи / Демонструє помітний прогрес / Потребує уваги і допомоги» після завершення кожного навчального року або в разі зміни учнями закладу освіти. Способи організації фіксування результатів спостереження педагогічні колективи закладів освіти визначають самостійно.

«Характеристика результатів навчання». Заповнення цієї частини Свідоцтва здійснюють відповідно до переліку навчальних предметів / інтегрованих курсів, визначених затвердженою освітньою програмою закладу освіти.